

تلویزیون، تهدیدی جدی برای جشنواره موسیقی جوان است

عصر جدید، جایی برای کشتن استعدادها

بینا یاری

این روزها سیزدهمین جشنواره موسیقی جوان در تالار رودکی در جریان است و هر روز در سه یادونوبت داوران است و ارزیابی اجراهای جوانان داوطلب می‌پردازند. به علت تعداد بالای شرکت‌کنندگان که در مرحله اول مورد پذیرش قرار گرفته‌اند و همچنین گستره وسیع موسیقی ایرانی، نواحی و کلاسیک که این جشنواره آن را پوشش می‌دهد مدت برگزاری جشنواره حدوداً یک ماه به درازا می‌انجامد. جشنواره‌ای که با دبیری مستمر دکتر هومان اسعدی در این ۷ دوره ثبات و رشد را بر خود دیده است و به عنوان مهم‌ترین جشنواره رقابتی موسیقی کشور از آن یاد می‌شود. چرا که سواى به کارگیری اساتید مورد وثوق جامعه‌ها هر سبک و شیوه‌ای از قالب هیات داوری‌ها، افزودن موسیقی کلاسیک و گسترش دایره پذیرش داوطلبین در رشته‌های نوازندگی تک ساز و همچنین ایجاد آیتم ویژه برای رقابت داوطلبانی که توان خود را فراتر از حد معمول می‌دانند، موسیقی نواحی را نیز هر سال با کیفیت‌تر از سال قبل برگزار کرده است که در حقیقت هم

جامعه‌ای که در آن موسیقی هنوز در جنبه رسمی وضعیت مبهمی دارد البته تحصیل کردگان و هنر آموختگان زیادی در این چهار دهه تربیت کرده؛ تناقض و شرایط سختی را ایجاد می‌کند ضمن آنکه اغلب مردم از وضعیت معیشتی خود ناراضی هستند. از این رو مراقبت از تفکر و روحیه هنری و فرهنگی جوانان شرکت‌کننده ضرورت بیشتری دارد.

تفکر فرهنگی

تفکر فرهنگی چیست و چگونه باید از آن مراقبت کرد؟ آن هم در این وانفاسای اقتصادی و ظهور شرکت‌ها و تهیه کنندگان موسیقی تجاری که به دنبال استعدادهای شناخته‌نشده می‌گردند و البته تلویزیون که اخیراً با کپی‌برداری مبتذل از برنامه‌های نازل تلویزیون‌های غربی برنامه‌های استعدادیابی را نیز برگزار می‌کند. شاید باید گفت تفکر و دغدغه فرهنگی داشتن تضمین کننده اجتناب از افتادن به این ورطه‌های استعدادسوزی است. تفکری که به هنر استعدادهای شناخته‌شده به عنوان قابل خرید و فروش و متعاقباً شهرت زود هنگام توجه نکند و آن را به خود راه ندهد و جز به شکوفایی هنر در قالب هنر و زیبایی نگردد. تفکر فرهنگی است. یعنی همان راهی که این جوانان با موختن هنر موسیقی

شروع کرده‌اند فسارغ از درآمدزایی و شهرت؛ با اصالت دادن به موضوع هنر به عنوان امری زبیبایر برای موختن در کنار سایر آموختنی‌ها.

در ایجاد این اندیشه در جوانان خانواده و اساتید نقش مهمی دارند تا آنها را با تفکر بازار آشناسازند و از سوق دادن به سمت تجارت بپرهیزند. خانواده به عنوان اولین کانون رشد و بالندگی و استاد به عنوان عامل رشد و شکوفایی مهم‌ترین تأثیر را در آگاه‌سازی و آگاهی‌بخشی جوانان در این راه دارند و باید این دو توأمان در مراقبت از استعداد‌های شناسایی شده بکوشند.

از این رو حسین علیزاده، آهنگساز صاحب‌سبک و نام‌گشورمان که در هیات داوران جشنواره موسیقی جوان حضور دارد می‌گوید: «به خانواده‌ها توصیه می‌کنم همان‌طور که زحمت کشیده‌اند و کودکانشان به این رویاراه پیدا کرده‌اند همین رویه را ادامه بدهند و به دنبال شهرت نباشند و مطالعه داشته باشند که هنرمند واقعی چه کسی است. هنرمند واقعی فردی نیست که فقط خوب ساز بزند. مادر جشنواره فقط خوب ساز زدن را معیار قرار می‌دهیم، اما مهم‌تر از تفکر و اخلاق و فرهنگی است که پشتوانه هنرمند خواهد بود. تانوازندگی‌اش به عنوان یک هنر اصیل جلوه کند.

امتیازی که در جشنواره به آن‌ها داده می‌شود تضمین‌کننده هنرشان نیست مگر اینکه تربیت‌بچه‌ها در خانواده‌ها به همین شکل جلو بروند.»

تلویزیون به مثابه کافه کاباره

تلویزیون به عنوان یک مهاجم فرهنگی در تمامی خانه‌ها راه یافته است و هر چه در سراسر دنیا برای جا انداختن این رسانه به عنوان عضوی از فرهنگ می‌کوشند؛ به علت ماهیت اصلی آن که ساختن روزمرگی است عمیقاً کارکردی غیر فرهنگی و بیشتر ضد فرهنگ دارد. از این رو حضور در برنامه‌های استعدادیابی آن عملی است آسیب‌زننده به جوانان و آفتی است برای جشنواره‌ای که به استعداد‌های برتر موسیقی جایزه می‌دهد.

عصر جدید به عنوان یک برنامه استعدادیابی و البته مبتذل و نازل، که کپی‌برداری از نمونه‌های غربی امریکن آیدل، بریتینز گات تلنت و پاپ استارز است حالا به عنوان تهدید جدی برای جشنواره جوان مطرح شده است.

عصر جدید به عنوان یک برنامه استعدادیابی و البته مبتذل و نازل، که کپی‌برداری از نمونه‌های غربی امریکن آیدل، بریتینز گات تلنت و پاپ استارز است حالا به عنوان تهدید جدی برای جشنواره جوان مطرح شده است.

پدر مادرهای مشتاق نمایش فرزند

از این مساله نباید گذشت که پدر و مادر هانی نیز در به خطا بردن فرزندانشان نقش بسزایی دارند. آنهایی که به عنوان والدین، مشتاق نمایش فرزندانشان هستند و شهورت شهرت فرزند را همراه با تأیید خوب ایفا کردن نقش پدر و مادری خویش از بینندگان تلویزیون طلب می‌کنند هم در به انحراف کشانیدن هنر فرزندانشان سهیم هستند. ضمن آنکه استفاده از ابزار تبلیغاتی از نوجوانان، جوانان و خانواده‌ها یا همان پخته‌خواری تلویزیون از نوجوانان صاحب‌هنر و ستاره‌های جوان مساله‌ای است که باید فعالان حقوق خانواده و جوانان بیشتر بدان بپردازند تا زمینه‌های سوءاستفاده تبلیغاتی سرگرمی تلویزیونی در خانواده‌ها فراهم نشود.

تلویزیون و هزار کار غیر فرهنگی

هر چه هست تلویزیون هرگز دغدغه فرهنگی نداشته و ندارد. این مساله را حسین علیزاده، آهنگساز و موزیسین شناخته‌شده موسیقی ایرانی نیز در انتقادانش به کار کرده بر نامه‌های استعدادیابی تلویزیون یادآور شده‌است. چرا که تلویزیون به عنوان یک عنصر ایجادکننده روزمرگی و سرگرم‌کنندگی که ماهیت اصلی آن است، به‌ندرت می‌تواند کاری فرهنگی را موجب شود و بی‌ریزه اما تجربه نشان داده در تخریب فرهنگ و ترویج امور مبتذل به‌غایت امر تواناست.

نوا

گروه میرزا عبدالله در کراسی

گروه موسیقی میرزا عبدالله از ایران در جشنواره بین‌المللی موسیقی فولکلور کشور کراسی، شش اجرا برگزار کرده است. گروه میرزا عبدالله متشکل از مازیار شاهی نوازنده تار، پوریا خواص خواننده و نوازنده قیچک، گوهرناز مسایلی نوازنده سازهای کوبه‌ای، بهناز بهنام‌نیانوازنده عود و محمد بوسفی نوازنده نی شش اجرا در کشور کراسی داشتند که یکی از اجراها در تلویزیون این کشور انجام گرفته و به صورت زنده پخش شده است؛ ضمن آنکه پنج اجرا نیز در جشنواره برگزار کرده.

چندی پیش در دیدار سفیر کراسی با معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درخواست اجرای گروهی از ایران در جشنواره موسیقی کراسی شده است که گروه میرزا عبدالله با حمایت معاونت امور هنری، دفتر موسیقی و انجمن موسیقی ایران در استای حمایت از موسیقی ایرانی به این جشنواره اعزام شده و همزمان جشنواره کراسی بوده است.

به گفته سرپرست گروه میرزا عبدالله: «در این جشنواره بیشتر مخاطبان با اینکه کروات بودند در باره نحوه اجرا، سازها و موسیقی ایرانی پرسش‌هایی مطرح می‌کردند. بیشتر گروه‌های شرکت‌کننده در جشنواره همراه با حرکات نمایشی حضور داشتند اما اجراهای گروه میرزا عبدالله که بر موسیقی متمرکز بود، مورد توجه قرار گرفته است.»

گروه الف تبور بهترین بودند

محمد ذوالنوری عضو هیات داوران بخش موسیقی نواحی در بخش تبور جشنواره جوان، مورد اجرای روز ششم جشنواره گفت است: «اجراهای گروه الف تبور بسیار خوب بود و نوازندگان بسیار خوب و مستعدی بودند. مادر گروه‌های سنی ب و ج مقداری افت داشتند اما در کل از اجراهای امروز راضی هستم و احساس می‌کنم اگر این نوازندگان جوان بیشتر راهنمایی شوند و زیر نظر اساتید بزرگ آموزش ببینند، آینده‌های خوبی برای موسیقی تبور خواهند بود. جشنواره موسیقی جوان بسیار جشنواره خوبی است و هر چند بیشتر به هنر و موسیقی بهاداده شده، فکر می‌کنم بازدهی خیلی خوبی خواهد داشت اما من فکر می‌کنم بهتر بود در بخش موسیقی نواحی جشنواره، هر اجرا در منطقه خودشان برگزار می‌شد و برای نوازندگان مسافتی که طی می‌کنند تا به تهران برسد، بسیار سخت است و اگر این موضوع در سال‌های آینده در دستور کار مسئولین جشنواره قرار گیرد، بسیار خوب می‌شود.»

علی اکبر مرادی دیگر عضو هیات داوران بخش موسیقی نواحی در بخش تبور، در مورد اجراهای روز ششم جشنواره موسیقی جوان گفته است: «امسال اجراهای رده سنی الف بسیار عالی بود و رده‌های ب و ج نیز به مراتب افت داشتند اما در قسمت آواز هر سه رده سنی پایین‌تر از حد انتظار ظاهر شدند. نقاط ضعف نوازندگان این است که هر چه به جلوتر می‌روند، از این فرهنگ فاصله می‌گیرند و موسیقی‌های دیگری گوش می‌دهند و یا سازهای دیگری می‌نوازند و از آن شور و حال اصل موسیقی مقامی فاصله گرفتند. آموزش بسیار مهم است و این نوازندگان جوان باید زیر نظر اساتید بزرگ آموزش ببینند و فکر می‌کنم اکثر نوازندگانی که امروز اجرا کردند، نزد اساتید بزرگ آموزش ندیده بودند.»

این هنرمند تصریح کرد: جشنواره موسیقی جوان در کل جشنواره خوبی است و با توجه به شرایط کنونی کشور و اوضاع اقتصادی و عدم حمایت از نوازندگان جوان، برگزاری چنین جشنواره‌ای می‌تواند بسیار مفید باشد و همین که این نوازندگان برای یک فرهنگ قدیمی عشق می‌ورزند، این خودش جای خوشحالی دارد. ضمن اینکه استفاده از ساز تنبور نسبت به سال‌های گذشته بسیار بیشتر شده است اما اگر این گرایش کمی نباشد، بهتر است ضمن اینکه در شهرستان‌هایی که علمدار یک موسیقی خاصی هستند نیز باید حمایت کند که نوازندگان جوان بتوانند از این فرصت‌ها استفاده کنند.»

به نظر او تأثیر سیاست‌های ارشاد روی افزایش انتشار تک‌آهنگ تا چه حد بوده است؟ عنوان می‌کند: «اتفاق‌هایی که رخ می‌دهد اصلاً به ارشاد ربطی ندارد. زیرا ارشاد مرکزی است برای میزبانی آثار و در سیاست‌گذاری‌های کلی فرهنگی اصلاً نقشی ندارد و همه این اتفاقات در قسمت‌های خصوصی رخ می‌دهد. ارشاد تنها در زمان برگزاری جشنواره‌های خودش مانند «جشنواره موسیقی جوان و یا فجر» سیاست‌گذاری می‌کند؛ و گرنه در تولید محتوا نقشی ندارد.»

را داشته باشد ولی نباید در کنار آن آلبوم کم رنگ شود. در واقع تولید تک‌ترک در خارج از ایران نیز صورت می‌گیرد ولی تولید آلبوم کم‌رنگ نخواهد شد. او در همین راستا می‌گوید: «در کشور ما به دلیل داشتن حجم بالایی از قواعد اشتباه و گم شدن حلقه‌های به نام پروموت (ترویج) یا تبلیغات، اگر یک آلبوم را با هزینه‌ها و در دسرهای زیاد منتشر کنید مخاطب نخواهد داشت. به همین دلیل همه به سمت کنسرت یا تک‌ترک رفته‌اند.»

این تهیه‌کننده موسیقی در پاسخ به اینکه مستقیماً با ارشاد رو به رو شود و پرونده تشکیل دهد.

جوان که در زمینه تولید موسیقی تلفیقی و کلاسیک فعال است، درباره انتشار تک‌ترک در حوزه موسیقی جدی توضیح می‌دهد: «درست است که تک‌ترک سود مالی به همراه ندارد ولی سود معنوی دارد. به این منظور که افزایش مخاطب دارد و کنسرت‌ها سریع‌تر پر می‌شوند و فرقی ندارد که حوزه پاپ است یا جدی». او در پاسخ به اینکه ذی‌نفعان تولید آلبوم چه کسانی خواهند بود؟ می‌گوید: «خود هنرمند تا درصدی از این کار سود می‌برد، ولی در ادامه وقتی که قصد برگزاری کنسرت را دارد باید تهیه‌کننده داشته باشد. در واقع باید شرکتی باشد که برای اجاره سالن‌های بزرگ و برگزاری کنسرت مجوز بگیرد. پس در چنین حالتی تهیه‌کننده نیز از انتشار تک‌آهنگ سود مالی خواهد برد.»

جوان تأکید می‌کند که افزایش انتشار تک‌آهنگ می‌تواند مشکل ساز شود، به این صورت که انگار بازویی از بدنه موسیقی ما قطع شود. تک‌آهنگ می‌تواند حیات خود

تک‌آهنگ‌های درآمدزا معضل جدید بازار نشر

سود شهرت تک‌آهنگ‌ها

ناشران موسیقی بارها درباره دلایل گرایش هنرمندان به تولید تک‌آهنگ و کاهش تعداد آلبوم‌های موسیقی، به هزینه بالای تولید آلبوم که باعث روی آوردن هنرمندان به تک‌ترک شده، اشاره کرده‌اند و در این بین نیما جوان، مدیر نشر رویکرد جدید می‌گوید: «تک‌ترک تنها هزینه استودیویی دارد و هزینه‌هایی همانند تکثیر، چاپ، صنعت و فرآیند نشر ندارد؛ به همین دلیل هنرمندان به جای اینکه به تولید آلبوم فکر کنند، سراغ تولید تک‌ترک می‌روند و اگر آن اثر در فضای مجازی با استقبال روبه‌رو شود به کنسرت خواهند اندیشید که متأسفانه در نهایت تولید آلبوم کم‌رنگ می‌گردد و تک‌ترک خواهد شد.» در غرب تولید تک‌آهنگ بیشتر جنبه معرفی یک آلبوم را دارد. از این رو تمام هم و غم موزیسین‌ها انتشار آلبوم است و تبلیغات آلبوم‌ها با تک‌آهنگ همان آلبوم انجام می‌دهند. نیما جوان در این زمینه توضیح می‌دهد: «درست است ولی این روند در ایران برعکس است و تک‌آهنگ جنبه تبلیغاتی برای کنسرت هنرمند را دارد. در گذشته تولید آلبوم در تمام سبک‌ها از جمله پاپ، راک، جاز و... یک فرآیند هنری محسوب می‌شد؛ در واقع آلبوم محتوای خاصی داشت که برای آن فکر شده بود. ولی در حال حاضر با توجه به اینکه دنیای ما مصرفی شده، تک‌آهنگی که منتشر می‌شود نماینده معرفی آلبوم نیست؛ بلکه جنبه جذب و افزایش طرفدار برای دستیابی به موفقیت در کنسرت را دارد.»

این تهیه‌کننده موسیقی می‌گوید که هنرمند برای تولید تک‌ترک نیازی به حمایت مالی از طرف ناشر ندارد؛ چرا که قانون دفتر موسیقی اجازه می‌دهد خود هنرمند